

Новото поколение - това поне, което не се е занимавало с историята на българския език - смята, че нашият сегашен литературен език, такъв какъвто се говори днес, е бил и пребил. Това не е вярно. Българският литературен език се движи и развива пред наши очи, без да го забележим, както и не забелязваме ежедневния растеж на децата. Че книжовният български език не е същия, който се е говорил преди Освобождението и след Освобождението, лесно е да се убедим, ако се прочете който и да е автор от онова време. Ако вземем, напр., Българската конституция, която е колективен труд ще видим, че е писана на един старинен език, какъвто малко се говори днес, макар че тя е писана само преди шестдесет години. Сега сме се отклонили от говоримия неотдавна език, дори от езика на патриарха на българската литература Иван Вазов.

Българският книжовен език претърпя най-напред едно руско влияние. То дойде чрез руската литература, така много четена след освобождението, и главно се донесе от българите, които дойдоха в свободното отечество от Бесарабия. Разбира се, всичко това беше едно обогатяване на българския литературен език, но факт е, че това оплодотворяване отдалечи българския книжовен език от доста местни наречия, които останаха вън от въздействието на руската литература.

Особени промени настъпиха, в българския литературен език след войните, главно подир Световната война. Съревнованието между източните говори на българското отечество и западните, което продължи десетки години, се разреши в полза на източните. След като Македония и Западните покрайнини попаднаха под чуждо

владичество, равновесието между двата говора на двете езикови области се наруши и източното наречие се наложи като господстващо.

Българският книжовен език, който преди сто години, макар и повърхностно да беше разпространен, бе единен от Дунава до Охрид. Той с течение на времето се видоизмени в границите на свободна България. Поробените части от българското отечество останаха да живеят със своите местни говори, с диалектите, които малко се менят, когато книжовният език вече се поотдалечи от по-стария, който беше по-общ.

Ето защо не може някои наречия, като македонските, които се разклоняват доста, или като трънското, или пък като ахчелебийското, да се смятат по-малко български от нашия книжовен език, който бързо се развива и мени. Софийският говор, напр. беше до преди тридесет години много по-близо до македонските говори, отколкото днес. Чрез училището, театъра и други културни институти се налага и в София, както по цяла България, източното наречие, с което малко си служеше дори Пейо Яворов. Пенчо Славейков вмъкна в литературния език повече източното наречие.

Затова няма какво да се смущават някои от западните говори. Особено учителите, които преподават в училищата на новоосвободена Македония и в Западните покрайнини, няма защо да смятат, че тия говори са по-малко български от другите.

(в. "Зора" - София, 19 юни 1941 г.)